

“De cap manera no serem com Gibraltar”

Jordi Cinca (Andorra la Vella, 1965) és ministre de Finances i Funció Pública del Govern d'Andorra. La coalició de centre-dreta Demòcrates per Andorra hi governa amb majoria absoluta des del 2011. L'executiu ha donat l'empenta definitiva a una reforma històrica de l'economia.

El 2010 es van fer els primers passos perquè Andorra sortís de la llista negra de paradisos fiscals emesa per l'OCDE. Ara som a les portes del 2014 i no només n'ha sortit sinó que està a punt de culminar un procés revolucionari, un canvi de mentalitat i de cultura econòmica que havia caracteritzat el país. Diríeu que ha estat la crisi financera mundial la que us ha empès a aquest nou camí?

—La crisi que està patint Andorra no és diferent de la que està patint el nostre entorn, i certament, reformes que històricament haurien pres molts anys, ara s'han de fer amb molta celeritat per evitar que l'impacte de la crisi sigui molt més greu i aprofundit. De fet, la crisi va coincidir el 2010 amb una pressió forta de l'OCDE i la Unió Europea per la qüestió de la transparència. Aquesta pressió es va visualitzar molt en les recomanacions que ens va fer directament el copríncep francès, aleshores Nicolas Sarkozy. I Andorra va fer els deures. Avui tenim la sensació que allò queda molt lluny, efectivament Andorra ja no és a les llistes negres, però a més hem fet passos molt més enllà del que se'ns demanava.

—Una obertura econòmica que normalitzarà el país en el context europeu. Però si ni l'OCDE ni la UE us ho van demanar, què us ha dut a

impulsar un canvi de mentalitat tan radical?

—Ens demanaven transparència, intercanvi d'informació fiscal dins d'uns paràmetres, i automàticament ens apareix un problema: si Andorra entra en aquesta dinàmica, ha de repensar encara més ràpid la seva economia, altrament s'aniran apagant els seus pilars econòmics de tota la vida. Quan vam entrar al govern a mitjan 2011, de seguida vam constatar una davallada lenta però progressiva del turisme i el comerç, i la banca lògicament també estava en transformació. Només teníem una opció, l'obertura econòmica, i això implicava desencadenar el marc fiscal que ens homologués a Europa. Això era imprescindible per a ser un país atractiu per a inversors estrangers i alhora donar possibilitat a les empreses andorranes a invertir a l'exterior.

Sense una homologació impositiva, les empreses de fora no tenen cap interès a invertir a Andorra, perquè després tindrien una penalització fiscal al seu país, i de la mateixa manera, un empresari andorrà és penalitzat fora. Per tant, estàvem en una situació de bloqueig.

—**Si el 2008 no hagués esclatat una crisi econòmica i financera d'abast mundial, penseu que probablement Andorra continuaria totalment allunyada d'Europa?**

—El nostre PIB està al voltant dels 2.500 milions, del tot insignificant en

GOVERN D'ANDORRA

“La banca andorrana fa temps que va enten-

termes de PIB i productivitat de la UE. Històricament hem estat la seva última preocupació, però quan hi ha una situació de crisi brutal que perdura en el temps i que té una connotació de crisi financera i de fiscalitat, la UE i l'OCDE s'interessen sobtadament per Andorra. Si no s'hagués produït aquest context, no crec que Andorra hagués anat tan ràpid a fer la seva revolució. Ara bé, en un futur l'hauria hagut de fer igualment, perquè la nostra economia tenia símptomes d'escotament.

—**El secret bancari, però, és manté vigent. L'OCDE no us pressiona en aquest sentit?**

dre que no podia basar la seva estratègia en l'opacitat i el secret bancari", assegura Cinca.

—Està vigent, i crec que ho continuarà estant, però a mesura que anem signant convenis d'intercanvi d'informació fiscal i que integrem dins de la nostra legislació la normativa de l'OCDE sobre transparència, totes les persones que utilitzen el secret bancari per a fer frau al seu país, ara són més vulnerables. És una realitat amb què ja s'han trobat Suïssa, Luxemburg i Àustria, i a Andorra el camí és el mateix.

—Com està vivint el sector financer aquesta revolució econòmica i de mentalitat?

—Amb molta naturalitat i sense cap sobresalt. De fet, Espanya va fer una

amnistia fiscal fa uns mesos i abans ja hi havia hagut processos similars en d'altres països, i Andorra ho ha anat paint bé. Els titulars han mantingut els comptes a Andorra, i molts són comptes declarats. El sistema financer andorrà és molt solvent i molt líquid, i això li permet donar garanties als clients més enllà del secret bancari. Fa temps que la banca andorrana va entendre que no podia basar la seva estratègia exclusivament en l'opacitat i el secret bancari, sinó que havia de ser competitiu a escala de producte i de rendibilitat.

—La banca és el pilar més potent de l'economia tradicional andorrana

i ja s'ha transformat. Les altres dues potes tradicionals, el comerç i el turisme, també necessiten un canvi de rumb radical?

—Tenim una indústria turística i comercial potent, però s'ha quedat estancada. I d'aquí ve la necessitat de tenir inversors estrangers, per crear més valor afegit a la nostra economia, gent que pugui aportar novetats a la nostra oferta turística i comercial. Ara qualsevol marca pot venir a Andorra a invertir i tenir el control total del seu negoci, sense la famosa figura del prestanoms, ja eliminada.

—Andorra va aprovar la llei d'obertura el juny de 2012, en plena crisi. L'ortodòxia econòmica us hauria aconsellat iniciar la reforma a finals dels noranta, quan l'economia andorrana estava en màxims.

—És veritat que quinze anys enrere hauríem hagut d'abordar una sèrie de reformes en l'àmbit polític i econòmic, com ara la reforma fiscal, una evolució més gran de les institucions i la relació entre els comuns i el govern, perquè la crisi ens hauria trobat molt ben preparats. Però suposo que, perquè l'economia anava tan bé, aleshores no es va considerar necessari abordar cap reforma.

—Quina mena d'empreses s'han interessat ja per la possibilitat de fer negoci a Andorra o des d'Andorra?

—L'obertura encara es pot visualitzar poc, però tot i així al Govern ja ens han arribat més de cinc-centes demandes d'inversió procedents d'arreu d'Europa, bàsicament franceses i espanyoles —segurament més de Catalunya que de Madrid—, però també d'altres països, de les quals més de la meitat ja han estat resoltes favorablement. Molts projectes tenen a veure amb les TIC, aprofitant el gran atractiu que suposa tenir tot el país amb fibra òptica. Però hem de tenir en compte que encara no ha culminat la reforma fiscal, falta l'IRPF. Quan estigui aprovat al Parlament, començarem a signar convenis contra la doble imposició —ara el tenim signat a França—, i aleshores els inversors ja tindran la seguretat jurídica que la seva inversió a Andorra no quedarà en un no res.

—Amb quin calendari treballau?

—Serà durant el 2014. El procés s'està fent molt de pressa, però vol temps. Ja estan vigents l'impost de la renda dels no residents, l'impost de societats i l'impost d'activitats econòmiques, tres dels quatre impostos. Ja hem fet la primera recaptació, i per al 2014, que serà el primer any de plena aplicació, hem estimat uns ingressos per imposició directa al voltant dels 40 milions d'euros. Això representa un 10% del pressupost del Govern andorrà.

—L'IRPF per a residents també tindrà un tipus del 10%, com la resta. Però les desgravacions seran importants, de manera que pocs pagaran la totalitat de l'impost.

—Aplicuem deduccions a l'IRPF per progressivitat de la renda, fem senzill un impost que és complicat en d'altres països. Algú amb ingressos molt importants pagarà el 10%, però algú que tingui uns ingressos de 30.000 euros, pagarà molt poc.

—En el cas de l'impost de societats també es dona aquesta progressivitat?

—Si l'empresa té beneficis, pagarà prop del 10%. Només tenim tres deduccions: per evitar la doble imposició interna, és a dir, que si una empresa ja ha pagat per un concepte al comú no torni a pagar a l'estat central; una deducció molt conjuntural per creació de llocs de treball, i una deducció per a noves inversions —reforma del negoci, diversificació d'activitats, etc.— de fins al 5% de la inversió. És un tipus baix, sí, però a Espanya hi ha moltíssimes deduccions, les empreses de l'IBEX, totes paguen poc perquè s'apliquen moltes deduccions. A Andorra, en canvi, hem anat a un tipus més competitiu, però més real.

—Quina mena de negocis voldríeu atraure?

—Andorra és una gran desconeguda, i més enllà d'Espanya i França, als empresaris els costa visualitzar per què ha de tenir interès a invertir-hi. Per això estem viatjant molt per explicar el país fora i vam crear també un pla estratègic per incentivar l'obertura. Vam definir tres sectors on ens semblava que tenia especial interès invertir a Andorra, sense discriminar cap altra inversió. Les TIC —tecnologies de la informació i la comunicació—, la sanitat i el ben-

“Sense la pressió de l'OCDE, no crec que Andorra hagués anat tan ràpid en el procés”

estar, i l'educació. De fet, la clínica Teknon obre el 2014 un centre mèdic a Andorra, i s'acaba de posar en marxa el projecte d'Universitat de les Valls, en aquest cas amb capital andorrà, per a formar odontòlegs.

—Heu observat resistències o lobbies de pressió per part de les empreses andorranes davant aquesta obertura econòmica?

—Ningú coneix millor com rendibilitzar una inversió a Andorra que el mateix andorrà, tampoc no és tan fàcil ser més competitiu que un andorrà. I no perquè tinguéssim una economia que posés moltes barreres al capital exterior al final no han vingut altres cadenes de fora, ho han fet a través

“Estem segurs que Andorra no serà un competidor deslleial amb els seus veïns”

de prestanoms. Al final, simplement estem donant transparència i seguretat jurídica a una situació que de fet ja s'ha produït quan ha calgut. Però és cert que hi ha sectors que veuen l'obertura amb recel perquè tenen la sensació que els de casa perdem una oportunitat. Es pot tenir aquest reflex, ho entenc, però cada vegada s'entén més que l'obertura té més avantatges que inconvenients, perquè necessitem donar sortida a les empreses andorranes fora d'Andorra. Si no, per voler protegir sectors molt concrets acabem limitant els altres.

—França i l'Estat espanyol poden interpretar que l'obertura econòmica andorrana és dumping fiscal.

—No volem convertir-nos en un país bústia, un simple domicili fiscal. La

nostra llei no ho permet, però igualment volem empreses que generin riquesa i llocs de treball a Andorra. Quan una empresa pren la decisió de canviar de país és perquè hi veu avantatges competitiu més enllà de la fiscalitat. Per tant, estem segurs que Andorra no serà un competidor deslleial amb els seus veïns. Si una empresa s'instal·la a Andorra és perquè té sentit que faci l'activitat aquí.

—No sereu un altre Gibraltar.

—La legislació ja no és favorable a fer que ho siguem. De cap manera no serem com Gibraltar.

—Amb aquestes reformes Andorra s'acosta una mica més a Europa. Quin camí voleu seguir en aquest sentit? El 2010 les relacions amb la UE eren pràcticament inexistent.

—Hi tenim molta relació, amb la UE. Des que som al govern hem signat l'acord monetari i ja ha entrat en vigor, i a principis del 2014 ja sortiran encunyats els primers euros d'Andorra. Amb una celeritat tremenda estem complint amb tot allò que preveia l'acord monetari i ja hem obert la negociació sobre la fiscalitat de l'estalvi, que és una exigència per a tots els països tercers. I el més important, per primera vegada Andorra ha pres la iniciativa per a intentar d'una vegada per totes concretar quin ha de ser l'encaix del país a la UE.

—Andorra ha estat històricament passiva amb aquesta qüestió. Què ha canviat?

—Sempre esperàvem que la UE mogués fitxa i ens digués què havíem de fer, però ara hem anat a la UE a presentar-los un pla d'actuació per a integrar-nos econòmicament. Descartem l'ingrés a la UE perquè per a un microestat no té massa sentit, i a més, incomodariem la mateixa UE, perquè tindriem dret de veto. De fet, hem aconseguit que per primera vegada la UE es pronuncii explícitament sobre què espera de la seva relació amb els tres microestats amb qui no té relació, Andorra, San Marino i Mònaco.

—I què n'espera?

—Hi ha dues opcions, que ens integrem dins de l'Espai Econòmic Europeu (EEE), on hi ha Noruega, Islàndia i Liechtenstein, o que reproduïm aquest espai només per a microestats. Norue-

GOVERN D'ANDORRA

ga és un país gran i ric, i és el contribuïdor net amb el 95% de les estructures i el pressupost. Noruega és reticent a assumir més microestats, i potser tampoc no ens acceptaria.

—Per tant, opteu per crear un altre EEE de microestats?

—Sí, i ens hi hem posat al capdavant per impulsar aquest procés per tal de resoldre definitivament l'encaix dels microestats. No seríem part de la UE, però hi hauria un acord d'associació, que pot ser el mateix per als tres microestats o un per cadascun, i així es resol·drà definitivament el nostre encaix.

—Quines obligacions tindria Andorra respecte a la UE?

—Diguem-ho al revés, què en busquem? Formar part del mercat únic,

perquè aleshores Andorra ja tindrà tots els elements, junt amb els convenis de doble imposició, perquè les empreses que operin des d'Andorra siguin considerades com a europees i no siguin penalitzades.

—Quan preveieu que podria segeïllar-se un acord?

—Ara Europa està avaluant-nos, per veure quin decalatge hi ha entre la nostra normativa i la comunitària, perquè haurem d'integrar la normativa comunitària dins de l'ordenament jurídic andorrà. Aquest procediment ja l'hem fet amb l'acord monetari, que ens obliga a integrar a la legislació andorrana tota la legislació europea reguladora del sector financer en el termini de sis anys.

—Sou un estat geogràficament i poblacionalment molt petit. Hauríeu de posar un límit a la lliure circulació de persones?

—La UE ja veu que si deixem entrar tothom, en tres dies no existim. Per això hem de negociar un topall en immigració, perquè no podem obrir les fronteres totalment, però tampoc les podem tancar, perquè la UE no ens acceptarà no fer cap canvi i per contra tenir tots els beneficis de la UE. En lliure circulació de mercaderies i capital no tenim inconvenient.

—Acostar-vos a la UE també vol dir acostar-vos-hi pel que fa als drets fonamentals en l'àmbit laboral. La Constitució de 1993 reconeix el dret de vaga, però no s'ha desenvolupat en forma de llei. És difícil d'entendre.

—A Espanya la reforma laboral us ha fet retrocedir força! Per exemple, és molt més barat acomiadar algú a Espanya que aquí, aquest és un dels tòpics sobre Andorra que s'han de matisar. La peculiaritat més significativa del mercat laboral andorrà a hores d'ara és que manté la figura de l'acomiadament lliure, no causal. Indemnitzant pots acomiadar, però la indemnització és molt més alta que la que es paga a Espanya.

—La qüestió del dret de vaga no és un tòpic. El Govern actual farà el pas definitiu per tal que els treballadors puguin exercir aquest dret fonamental en una democràcia?

—Tenim el compromís d'entrar un projecte de llei per a regular aquest dret durant aquesta legislatura.

—A què atribuiu aquest buit legal de dues dècades en un dret fonamental?

—El creixement del PIB de la darrera dècada és espectacular, quan l'economia anava com un tro, la conflictivitat laboral era escassa, tothom tenia feina i es guanyava bé la vida. Però en el moment en què això ha començat a tombar, hem tingut problemes que històricament no havíem tingut. Tenim un atur del 5%, quan l'estructural és del 2%, i si bé no existeix subsidi d'atur, oferim ajudes limitades en el temps per a tota la població i des del Govern hem posat en marxa programes d'ocupació.